

Thema: Het jaar van je leven!

PREEK

**naar aanleiding van Leviticus 25,8-17
op 11 oktober 2020**

Liturgie

Mededelingen van de kerkenraad

Votum en groet

Psalm 92 : 1,2 uit De Nieuwe Psalmberijming Goed is het U te danken

Gebed

Opwekking 181 Majesteit – schoollied

Schriftlezing

- *Leviticus 25,8-17*

Psalm 145 : 4,5 De Heer is sterk, onwankelbaar in macht

Preek – Het jaar van je leven!

LB 769 : 1,5,6 Eens als de bazuinen klinken

Dankzegging en voorbede

Collectemoment

Apostolische Geloofsbelijdenis – gesproken

Opwekking 428 Genade, zo oneindig groot

Zegen

Gemeente van de Heer Jezus Christus,

Wat heb je eraan – om je druk te maken over een jubeljaar?

Eerder (2/8) hadden we het over de sabbat – en wat voor een ontdekking dat was voor onze zondag. Dat komt op die manier dichtbij. Ook voor ons is het goed om eens per week rust te houden en tot rust te komen.

Daarna (9/8) hebben we het gehad over het sabbatsjaar – en dat is wat anders dan het jubeljaar, hoezeer die twee ook met elkaar verweven zijn.

Het sabbatsjaar was eens per zeven jaar. Het jubeljaar viel in (of anders na, dat weten we niet precies) het zevende sabbatsjaar.

Bij de voorschriften over het sabbatsjaar – rust voor het land en rust voor de mens die op dat land aan het werk was – hadden we het al wat lastiger. Maar toen hielp nog de vergelijking met een *sabbatical*, zo'n periode van afstand van dagelijkse beslommingen om je te richten op één centrale klus. Daardoor kwam het dichterbij. Het kan heel goed zijn om eens even wat afstand te nemen van je werk. Die term *sabbatical* is trouwens afgeleid van de voorschriften in de Bijbel over het sabbatsjaar waar we het toen over hadden.

En toen viel er even een stilte – vanwege een doopdienst, een paar weken vakantie, een jongerendienst, een avondmaalsdienst.

Zo gaat dat – en daardoor heeft het even geduurd voordat ik wat ik in augustus beloofd heb waar te maken: het zou niet alleen over sabbat en sabbatsjaar gaan, maar ook over het jubeljaar.

Eerlijk gezegd was het verleidelijk om stilletjes voorbij te gaan aan wat ik beloofd had. Ik kan me voorstellen dat het jubeljaar een onderwerp is waarvan je denkt: daar wil ik wel eens wat meer over weten.

En dat niet alleen. Er doet zich nog een probleem voor. Eigenlijk twee.

Het ene is dat er over het jubeljaar bar weinig te vertellen valt. Er staan nauwelijks gegevens over in de Bijbel. Dat is het ene probleem.

En het andere is dat er geen enkel voorbeeld te vinden valt dat de voorschriften over zo'n jubeljaar ooit zijn nageleefd.

Geen wonder dat er uitleggers zijn die menen dat het in de wet op het jubeljaar gaat om een 'dode letter'. Een 'vruchteloze poging' – zegt iemand – om de voorschriften over het sabbatsjaar te onderstrepen (De Vaux).

Je kunt je afvragen of het nuttig is om te preken over een 'dode letter'.

Om die 'vruchteloze poging' te ondernemen, waarvan sprake is.

En dus zou je zomaar de gedachte kunnen bekruipten om het over iets anders te hebben.

Iets waar we wat aan hebben.

Iets wat geen dode letter is, maar wat ons leert dat leven méér is dan het begaan van een doodlopende weg.

En weet u wat nou zo bijzonder is?

Als je iets verder kijkt dan wat er staat, als je iets méér wilt hebben dan een antwoord op de vraag of het voorschrift ooit wel in praktijk gebracht is, kortom: als je de moeite neemt om iets dieper te peilen – dan levert dat een verrassend vergezicht op.

Dat jubeljaar – dat is een soort jaar van je leven.

Sommige zullen zich hun schooltijd of hun studententijd herinneren als de tijd van hun leven.

Zelf heb ik het jaar dat ik als legerpredikant met de mannen optrok (we hadden toen nog een dienstplicht, zo lang is het al weer geleden) ervaren als het jaar van mijn leven.

Misschien heb je zelf iets waarvan je zegt: dat had ik voor geen goud willen missen; die ontmoeting, die gebeurtenis, die ervaring.

Het jaar van je leven – dat is het jubeljaar.

Dat was het alleen al om een jubeljaar om de 50 jaar gehouden werd. Dat betekende heel concreet dat je het normaal gesproken maar eens in je leven meemaakte.

Eens in je leven.

Eens in je leven – dan kreeg je volgens goddelijk voorschrift alles wat je ooit aan land en bezit had moeten kopen weer terug. Dat daarop – zoals we hebben gelezen – de verkoopprijs afgestemd was doet er niet toe.

Je wist: ik krijg het ooit terug.

Zelfs als je jezelf had moeten verkopen (wat ook gebeurde) – dan wist je: er komt een moment dat je weer vrij man, vrij vrouw bent; er komt een moment dat je uit je verre en vreemde slavernij bevrijd wordt en weer terug kan naar de grond waar je vandaan kwam, terug naar je *roots*.

Dat was het jubeljaar.

Of beter: zo was het voorgeschreven.

Maar ik zei het al: er valt geen enkele aanwijzing in je Bijbel te vinden dat dat voorschrift nageleefd is, hoe mooi het ook klonk, hoe fraai het ook bedoeld was, hoe bijzonder het ook was.

Een dode letter – zo haalde ik al iemand aan.

En iemand anders noemt het een utopie (Roubos).

En een utopie – ik zeg het er maar bij voor wie het wil weten – is iets iets wat je najaagt maar wat je nooit bereikt. Als een kat die achter z'n eigen staart aanzit. Zo dichtbij – en tegelijk zo onbereikbaar.

In feite heeft heel dat jubeljaar nooit gefunctioneerd onder Gods volk.

Niet in de tijd van de rechters.

Niet in de tijd van de koningen.

Niet in de tijd van de profeten.

Een dode letter...

Laat dat ons vandaag maar éérs confronteren met het feit dat er kennelijk regels zijn die voor het volk van toen en voor het volk van nu een dode letter zijn.

We weten het wel.

Maar we doen er niet naar.

Wie zichzelf diep in de ogen kijkt weet maar al te goed dat er ook bij hem of bij haar voorschriften bestaan die verworpen zijn tot dode letters.

Vaak hebben we die keurig opgeborgen in de donkere krochten van ons bestaan.

We jubelen wel over God en hebben het goed voor met de kerk – maar als het ons niet uitkomt geven we niet thuis.

Dan vergeten we de regels.

In Israël liet men zelf dat 'jaar van je leven' aan zich voorbijgaan.

Hoe dom kun je zijn...

**

Wat ze in Israël aan zich voorbij lieten gaan?

En wat het jubeljaar zo bijzonder maakte?

Jubeljaar – daar hebben wij het over.

Bij dat woord denk je misschien aan een jaar waarin mensen jubelen van vreugde.

In zekere zin is dat ook – er was, of beter: er zou veel reden geweest zijn om te jubelen, te juichen van vreugde. Er was reden om je vreugde in de Heer niet in te houden – zoals voetbalfans het op de tribune niet voor zich kunnen houden om te laten zien hoe blij ze zijn als hun club de bal in het net weet te krijgen.

Maar meer dan om dit juichen wijst het woord jubel op de *ramshoorn* waarop geblazen moest worden om dit bijzondere jaar in te luiden.

Het woord 'jubel' komt van de ramshoorn (oudere vertalingen hebben het over een bazuin), die ook *qeren hajjobel* heette. Daar hoor je het woord 'jubel' terug.

En een ramshoorn – de naam zegt het al – is de hoorn van een ram, waar de pit uit is gehaald en waarop ze dan korte stoten gaven, ook bij de nadering van gevaar of bij een troonsbestijging van een nieuwe vorst en dus ook aan het begin van het jubeljaar.

Het blazen op de ramshoorn was bedoeld om te laten horen: de grote dag is aangebroken, die bijzondere dag van het herstel van de verhouding tussen God en zijn volk, de grote dag van verzoening, de Yom Kippur, de dag waarop schuld kwijt gescholden werd.

Ja, dan is er reden om blij te zijn, om het uit te schreeuwen van blijdschap: er staat niets meer tussen God en mij in, er is niets wat een blokkade vormt in de verhouding tot God.

Het leven kan weer léven zijn.

Het leven kan verder – want God zelf heeft het van dood spoor afgehaald.

Het jubeljaar begon dus op de Grote Verzoendag. Dat was een jaarlijks ritueel – met allerlei bijzondere voorschriften waar het volk zich wel degelijk aan heeft gehouden.

Maar die 50e keer, bij het inluiden van het jubeljaar, klinkt het anders.

Anders – omdat het de mensen niet alleen bepaalde bij het feit dat de schuld bij God betaald was en dat er dus niets meer tussen God en mens in stond. Dat ook. En dat zeker in de eerste plaats.

Maar het kreeg een onderstreping in het feit dat er eens streep door alle schulden en alle rekeningen heen gezet kon worden.

Weg ermee – met al die nota's.

Weg ermee – met al die betalingsachterstanden.

Weg ermee – we mogen met een schone lei beginnen.

Ik kan me voorstellen dat er ondernemers zijn (en misschien ook anderen), die denken dat er op die manier niet alleen mensen waren die er voordeel bij hadden, maar dat er ook waren die op die manier benadeeld werden.

Als ondernemer zit je er niet om te springen dat de rekeningen van tafel gaan.

Dan ben je een dief van je eigen portemonnee.

Maar dan grijp je naast dat wat God bedoelt – met het jubeljaar.

Wat Hij vóór heeft – met zijn volk.

Hoe Hij de weg van léven open wil houden.

Hij – van zijn kant.

En hoe Hij dan ook zegt: mensen, houd nu ook van jullie kant de weg van leven naar elkaar en met elkaar open.

Toon ontzag voor je God – zo eindigden we de lezing uit de Bijbel.

En denk niet dat God dan geen oog heeft voor de ondernemer en voor de verkoper en voor al die anderen die zich misschien in zo'n jubeljaar wel eens benadeeld zouden kunnen gaan voelen.

Behalve dat er nadrukkelijk bij gezegd wordt dat er bij het bepalen van de prijs rekening gehouden werd met het moment waarop er weer een jubeljaar was stond het in al die regels voorop: mensen, besef dat er niets is wat je als je je eigen bezit kunt beschouwen.

Niets.

Je huis niet en je werk niet.

Je gezin niet en je relatie niet.

Je gezondheid niet en je gaven niet.

Niets.

Niets, niets, niets.

**

En dan mag het echt veelzeggend heten wij geen enkele aanwijzing hebben dat het jubeljaar nooit lijkt te zijn nageleefd. Nooit.

Dat is veelzeggend als het gaat om *mensen*.

God geeft je ruimte – ruimte om te ademen, ruimte om te leven.

Maar lang niet altijd zoeken wij die ruimte op.

God geeft je leven – in overvloed.
 Maar voor ons is het zo vaak te veel.
 Of te weinig.
 Het is veelzeggend hoe weinig zo'n voorschrift het volk Israël kennelijk te zeggen moet hebben gehad.
 Het is veelzeggend te merken – hoe ook wij zo gemakkelijk voorbij kunnen leven aan het vele goed dat God ons geeft.
 Wat zijn er een mogelijkheden.
 Wat zijn er een kansen.
 Maar meer dan de kansen zien wij de beperkingen.
 Meer dan de mogelijkheden zien wij het onmogelijke opdoemen.

Dan wordt het tijd dat er op de ramshoorn geblazen wordt.
 Tijd dat we weer gaan geloven in verzoening – in de God van verzoening.
 Tijd dat we weer beseffen dat leven méér is dan je werk of je gezin, méér dan je salaris of je sport, méér dan je vakantie en je vrije tijd – en dat soort dingen.
 Nee, die dingen zijn niet onbelangrijk.
 In dat jubeljaar kreeg je het allemaal terug.
 Je huis, je grond, je familie.
 Je kreeg het allemaal terug – allemaal onverdiend.
 Je kreeg het – van God.
 Wat hebben wij veel – om dankbaar voor te zijn.
 Ik weet het, er zijn van die momenten dat we het niet zo voelen, niet zo merken.
 Dat we ons verlaten voelen.
 Dat het virus van de eenzaamheid (dat virus waar nauwelijks en vaccin tegen te vinden valt) ons in de greep heeft.
 Dat het verdriet ons overvalt – en ons er onder dreigt te doen komen

Hóór dan de ramshoorn klinken.
 Er zijn kansen er is leven.
 Want God geeft leven.
 Ook aan jou.
 Het jaar van léven breekt aan!
Het jaar van je leven!

**

Veelzeggend – dat is het.
 Veelzeggend, als het gaat om ons mensen.
 Maar nog méér als het gaat om de God – die dit voorschrift geeft.
 Waarom toch, zo vroeg ik me af, zou God dit voorschrift zo hebben gegeven.
 Waarom toch, zo vroeg ik me verder af, heeft God hier – voor zover we weten – nooit iets over gezegd.
 Toen het over de sabbatsjaren ging, dat niet loskomen van je werk, dat voortdurend bezig zijn voor jezelf en met jezelf – toen zei God: zoveel jaren als er verloren zijn gegaan als sabbatsjaar, zoveel jaar zullen jullie moet doorbrengen onder vreemde heerschappij, zodat het land (dat is van Mij!) z'n rust kan pakken. We lazen het toen het ging over het sabbatsjaar aan het eind van het tweede boek van de Kronieken, waar het ging over de zeventig jaar die het land braak moest liggen en rust kreeg, *totdat alle niet in acht genomen sabbatsjaren vergoed waren* (2 Kron. 36,21).

Maar wat zo vreemd is: nergens lees je over de manier waarop alle niet nageleefde jubeljaren vragen om vergoeding.

Nergens?

Lees dan nog eens na wat Paulus zegt tegen christenen in het Griekse Saloniki.

Daar heeft hij over de heiligen ons voorgedaan.

Over mensen die ons ontvallen en ontvallen zijn.

Mensen die wij hier kwijt zijn.

Kwijt – en wat hier beneden betreft is dat voorgoed.

Maar hóór hoe dan de bazuin, de ramshoorn van de toekomst, klinkt:

Hóór hoe machtig veelbelovend het klinkt, als Paulus dit zegt:

Wij zeggen u met een woord van de Heer: wij, die in leven blijven tot de komst van de Heer, zullen de doden in geen geval voorgaan. Wanneer het signaal gegeven wordt, de aartsengel zijn stem verheft en de bazuin van God weerklinkt, zal de Heer zelf uit de hemel neerdalen. Dan zullen eerst de doden die Christus toebehoren opstaan, en daarna zullen wij, die nog in leven zijn, samen met hen op de wolken worden weggevoerd en gaan we in de lucht de Heer tegemoet. Dan zullen we altijd bij hem zijn.

(1 Tess. 4,15-17)

Daar hoor je hoe er een nieuw *jubeljaar* staat te gebeuren.

Een jaar waarop we alles terugkrijgen wat ooit los hebben moeten laten.

Het leven wordt weer paradijs.

En de dood is voorgoed verdwenen van het toneel van ons kwetsbare bestaan.

Troost elkaar met deze woorden – zo voegt Paulus toe.

Zo mogen wij het elkaar toevoegen.

Denk alsjeblieft niet te gauw: hier heb ik niets aan.

Hier heb je juist alles gaan.

Als je het dan maar niet aan je voorbij laat gaan – om te luisteren naar die veelzeggende boodschap over het jaar van je leven.

Er staat ons nog wat te wachten!

Laat de bazuin maar klinken.

Wat een uitzicht: *het jaar van je leven!*

Amen.